

KIRJANPIDON JA TALOUSHALLINNON ERITYISKYSYMYKSET AUDIOVISUAALISELLA ALALLA
SUOMESSA

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Liiketalous

Syksy, 2022

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on avata kirjanpidon ja taloushallinnon erityispiirteitä audiovisuaalisella alalla Suomessa. Audiovisuaaliseen kulttuuriin lasketaan mukaan muiden muassa elokuvat, televisio- ja radio-ohjelmat, digitaaliset pelit, musiikkivideot ja videotaide sekä näiden tuotanto, jakelu ja esittäminen tallennus- ja jakelualustoista riippumatta kuten myös audiovisuaalisen kulttuuriperinnön säilyttäminen, koulutus ja tutkimus. Tässä työssä keskitytään elokuvatuotantoyhtiöihin.

Suomessa toimivat elokuvatuotantoyhtiöt voidaan jakaa neljään eri tyyppiin: yhden tunnetun taiteilijan yhtiöt, pienet tuotantoyhtiöt, independent-tuotantoyhtiöt sekä Suomeen rekisteröidyt ja Suomessa toimivat yhtiöt, joissa suurimpana omistajana on jokin kansainvälinen toimija.

Elokuvayhtiön kirjanpidossa korostuvat kirjanpitolain ja -asetuksen seuraavat periaatteet: projektiseuranta, varovaisuusperiaate, täydellisyysperiaate, erillisarvostus ja audit trail. Kirjanpidon kirjausten ytimessä on projektiseuranta: jokaiselle projektille luodaan oma kustannuspaikka, jota on käytettävä aina kirjatessa projektille tuottoja ja kuluja. Elokuvatuotantoyhtiön talouspäällikön näkökulmasta isoimmat erot elokuvayhtiöiden ja muiden toimialojen kirjanpidon ja taloushallinnon välillä ovat tukimaksatusten aiheuttama toiminnan syklisyys sekä kustannuslaskennan ja sisäisen laskennan korostuminen.

Suomen elokuvasäätiö on suomalaisen elokuvan merkittävin yksittäinen rahoittaja. Säätiö kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan toimialan ohjauksen alle. Elokuvaprojekti tulee Suomen elokuvasäätiön ehtojen mukaisesti tilintarkastaa aina, kun annettu tuki on vähintään 20 000 euroa. Elokuvatuotannon projektilaskennassa ja loppuselvityksessä esitettävien kokonaisrahoituksen ja kulujen tulee perustua hyväksyttäviin tositteisiin. Niiden tulee myös vastata sekä allekirjoitettua tukisopimusta että tukipäätöksen ehtoja ja rajoituksia. Elokuvatuotantojen kannalta tärkeimmät Suomen elokuvasäätiön myöntämät tuet ovat käsikirjoitusapuraha, kehittämistuki, slate-kehittämistuki, tuotantotuki sekä 50/50-tuotantotuki. Suomen elokuvasäätiön lisäksi myös Business Finland tukee Suomalaista audiovisuaalista alaa.

Avainsanat Audiovisuaalinen ala, kirjanpito, kustannuslaskenta, sisäinen laskentatoimi, Suomen elokuvasäätiö

Sivut 26 sivua ja liitteitä 2 sivua

The purpose of this thesis is to explain how accounting and financial administration is supposed to be carried out in the audiovisual sector in Finland. The audiovisual culture includes the making of movies, television and radio programs, digital games, music videos and video art and the production, distribution and presentation of them as well as the maintenance, education and research of the audiovisual cultural heritage. This focus of this thesis is on movie production companies.

Movie production companies in Finland can be divided into four different groups: auteur companies that are run by and based on a well-known artist, small companies, independent companies and companies that are registered and are working in Finland but whose major ownership is based outside of Finland.

The importance of the following principles are highlighted in the accounting of a movie company: project accounting, prudence principle, principle of unity, individual assessing, and audit trail. In the core of the accounting is project accounting: a separate cost pool has to be created for each individual project and it must be used every time entering yields and expenses of the project. The biggest difference from the perspective of a head of finances between the accounting and financial administration of a movie company compared to other fields of business are the cyclical rhythm of the business and the importance of cost accounting.

Finnish Film Foundation is the most significant financier of the audiovisual sector in Finland. The foundation is under the supervision of the Department for Cultural Policy of the Ministry of Education and Culture. Any type of funding granted by the Finnish Film Foundation has to be audited when the amount is minimum €20,000. The most significant funds of the Finnish Film Foundation for movie production are scriptwriting fund, development support, slate development support, production support and 50/50 -production support. Business Finland is also a big sponsor of the audiovisual sector in Finland.

Keywords Accounting, audiovisual sector, cost accounting, financial administration, Finnish Film Foundation

Pages 26 pages and appendices 2 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kirjanpito	2
2.1	Kahdenkertainen kirjanpito, juokseva kirjanpito ja tilikausi.....	3
2.2	Suoriteperusteisuus ja rahoitustapahtumat.....	4
2.3	Tuloslaskelma.....	4
2.4	Tilinpäätös.....	7
3	Audiovisuaalinen ala liiketoimintana Suomessa	8
3.1	Erilaiset elokuvatuotantoyhtiöt Suomessa	10
3.2	Elokuvayhtiön kirjanpito	12
3.3	Elokuvaprojektin tuotot ja hankintamenot	13
3.4	Elokuvaprojektin tuottojen ja hankintamenojen jaksottaminen	14
3.5	Projektitarkastus ja tilintarkastus	14
3.6	Elokuvatuotantoyhtiön kirjanpidon ja taloushallinnon erityisluonne talouspäällikön perspektiivistä	16
4	Rahoitus.....	17
4.1	Suomen elokuvasäätiö	17
4.2	Suomen elokuvasäätiön tuet	18
4.2.1	Käsikirjoitusapuraha ja kehittämistuki.....	19
4.2.2	Slate-kehittämistuki	19
4.2.3	Tuotantotuki ja 50/50-tuotantotuki.....	20
4.3	Elokuvatuotannon rahoituksen hankinta	21
4.4	Business Finland	21
4.5	Maksuliikenne ja verotus	22
5	Johtopäätökset ja pohdinta.....	23
	Lähteet.....	25

Liitteet

Liite 1	Haastattelu toimitusjohtaja MRP Matila Röhr Productions Oy, Marko Röhr 15.11.2022
---------	--

Liite 2 Haastattelu talouspäällikkö MRP Matila Röhr Productions Oy, Mari Pertamina
17.11.2022

1 Johdanto

Tämän ammattikorkeakoulun opinnäytetyön tarkoituksena on käydä läpi audiovisuaalisen alan taloushallintoa ja kirjanpitoa Suomessa sekä esitellä niihin liittyviä erityiskysymyksiä. Työ on tehty Hämeen ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusohjelmaan. Aluksi työssä esitellään kirjanpidon perusteita alkaen siitä, keitä kirjanpitovelvollisuus koskee kahdenkertaisen kirjanpidon, juoksevan kirjanpidon ja raporttien kautta tilinpäätökseen. Työn on muodoltaan toiminnallinen opinnäytetyö ja sen tarkoituksena on toimia ohjeena audiovisuaalisen alan taloushallinnon työntekijälle, joka hallitsee kirjanpidon ja taloushallinnon perusteet yleisellä tasolla, mutta tarvitsee lisätietoa siitä, mitä yksityiskohtia audiovisuaalisen alan kirjanpidossa ja taloushallinnossa tulee huomioida.

Työn kolmannessa kappaleessa käydään läpi audiovisuaalista alaa Suomessa. Ensin avataan kyseistä liiketoimintaa Suomessa yleisesti, sen jälkeen esitellään neljä erilaista Suomessa toimivaa elokuvatuotantoyhtiötyyppiä. Kolmannessa luvussa käsitellään myös elokuvayrityksen kirjanpitoa sekä Suomen elokuväsäätiön määrittelemiä ehtoja elokuvayhtiöiden kirjanpitoon. Näiden lisäksi kolmannessa luvussa kerrotaan, mistä elokuvaprojektin tuotot ja hankintamenot muodostuvat. Kolmannen luvun lopuksi käsitellään Suomen elokuväsäätiön asettamat ehdot elokuvaprojektien projekti- ja tilintarkastukseen. Lopuksi kolmannessa luvussa esitellään tuotantoyhtiö MRP Matila Röhr Productions Oy'n talouspäällikön näkemyksiä elokuvatuotannon taloushallinnon ja kirjanpidon erityiskysymykset.

Neljännessä luvussa esitellään ensin Suomen elokuväsäätiötä ja sen jälkeen Suomen elokuväsäätiön tarjoamaa rahoitusta Suomalaiselle elokuva-alalle. Suomen elokuväsäätiön myöntämistä tuista esitellään käsikirjoitusapuraha, kehittelytuki, slate-kehittämistuki, tuotantotuki ja 50/50-tuotantotuki. Tässä työssä esitellään lyhyesti myös Business Finland ja sen hallinnoima audiovisuaalisten tuotantojen kannustinjärjestelmä, mutta painotus rahoitusosiossa on elokuväsäätiössä sen merkittävän roolin vuoksi Suomalaisessa elokuvatuotannossa. Neljännen luvun lopuksi kuvataan elokuvan rahoituksen tyypillisimmät hankintaprosessit MRP Matila Röhr Productions Oy'n toimitusjohtajan näkemyksen avulla.

Koronapandemia on haitannut Suomalaista elokuvatuotantoa valtavasti. Rajoitusten vuoksi moni tuotanto siirtyi, keskeytyi tai jopa peruuntui. Suuren aiheuttamansa häiriön vuoksi korona olisi oma tutkimusaiheensa Suomalaisella audiovisuaalisella alalla, minkä vuoksi tässä työssä on koronan vaikutukset rajattu työn ulkopuolelle.

2 Kirjanpito

Kirjanpitolain (Kirjanpitolaki 1336/1997) mukaan Suomessa kirjanpitovelvollisuus koskee seuraavia tahoja:

1. avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö, osuuskunta, yhdistys, säätiö ja muu yksityisoikeudellinen henkilö
2. uskonnonvapauslain 2. luvussa tarkoitettu rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta ja sen rekisteröity paikallisyhtiö

Siinä tapauksessa, että ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun oikeushenkilön oikeuskelpoisuus edellyttää kaupparekisteriin tai muuhun rekisteriin merkitsemistä, on se kirjanpitovelvollinen myös rekisteröintiä edeltävästä toiminnastaan. Myös oikeushenkilön konkurssipesä on kirjanpitovelvollinen, mikäli se jatkaa oikeushenkilön toimintaa. Luonnollisen henkilön kirjanpito tulee järjestää niin, että kirjanpitovelvollinen voi jatkuvasti selvittää ostovelkojen ja myyntisaamisten määrän. Kirjanpidosta on myös saatava tarvittavat tiedot verovelvollisuuden täyttämiseksi. (Kirjanpitolaki 1336/1997) Oikeushenkilöllä tarkoitetaan sellaista henkilöiden tai pääomien yhteenliittymää, jolla on oikeuksia. Oikeushenkilöön voi kohdistua myös velvollisuuksia. Oikeushenkilöitä ovat esimerkiksi valtio, kunnat, yhdistykset ja osakeyhtiöt. (Visma, n.d.) Luonnollinen henkilö on yritystoimintaa omalla nimellään tai rekisteröidyllä toiminimellä harjoittava henkilö. Luonnollisia henkilöitä ovat ammatinharjoittajat, yksityiset elinkeinoharjoittajat, useimmat maatalouden ja metsätalouden harjoittajat sekä liikkeenharjoittajat. (Tilastokeskus, n.d.)

2.1 Kahdenkertainen kirjanpito, juokseva kirjanpito ja tilikausi

Pääsääntöisesti kirjanpitovelvollisen on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa.

Kahdenkertaisen kirjanpidon avulla voidaan nähdä sekä, mihin yritys käyttää rahaa ja mistä se on saatu. Lisäksi kirjanpidossa on noudatettava hyvää kirjanpitoa. (Kirjanpitolaki 1336/1997; Tomperi, 2021b) Hyvällä kirjanpitoavalla tarkoitetaan sitä, että kirjanpitoa tehdessä noudatetaan kirjanpitoa ja verotusta koskevia lakeja ja säädöksiä sekä käytänteitä, jotka ovat ajan saatossa muodostuneet (Minilex, n.d.). Kahdenkertaista kirjanpitoa ei tarvitse pitää, mikäli ainoastaan yksi seuraavista kriteereistä täyttyy sekä päättyneellä että edellisellä tilikaudella:

1. Taseen loppusumma on yli 100 000 euroa
2. Liikevaihto tai sitä vastaava tuotto on yli 200 000 euroa
3. Yhtiön palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä

(Kirjanpitolaki 1336/1997; Tomperi, 2021b)

Kirjanpitovelvollisen kirjanpidossa on tuotava ilmi liiketapahtumina menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät. Edellä mainittujen muistiinmerkitsemistä kutsutaan juoksevaksi kirjanpidoksi. Kirjaukset kirjanpitovelvollisen kirjanpidossa on tehtävä tileille, joiden sisällön tulee pysyä samanlaisina. Esimerkiksi it-laitteiden hankinnat tulee kirjata omalle tililleen ja toimiston kahvihankinnat omalleen. Jokaisesta kirjanpidon tilistä tulee voida esittää selkeästi eritelty luettelo, josta käy ilmi tilien sisällöt. Tätä luetteloä kutsutaan tilikartaksi. (Kirjanpitolaki 1336/1997; Tomperi, 2021b)

Tilikaudella tarkoitetaan sitä aikaväliä, jolta selvitetään yrityksen tulos. Tilikauden pituus on pääsääntöisesti 12 kuukautta. Silloin kun liiketoimintaa ollaan aloittamassa tai lopettamassa, tai halutaan muuttaa tilinpäätösajankohtaa, voi tilikausi olla korkeintaan 18 kuukautta. Lyhimmälle sallitulle tilikauden pituudelle ei ole asetettu määritelmää. Tilikauden ajankohdan saa muussa tapauksessa määritellä itse, paitsi silloin kun pidetään vain

yhdenkertaista kirjanpitoa. Tässä tapauksessa tilikausi on aina kalenterivuosi. (Kirjanpitolaki 1336/1997; Tomperi, 2021b)

2.2 Suoriteperusteisuus ja rahoitustapahtumat

Menoja ja tuloja kirjatessa kirjanpidossa noudatetaan suoriteperusteisuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että meno kirjataan silloin, kun tuote tai palvelu vastaanotetaan ja että tulo kirjataan silloin kun tuote tai palvelu luovutetaan. Menoja ja tuloja ei täten kirjata silloin, kun lasku maksetaan tai laskuun saadaan maksusuoritus. Yritykselle syntyy menoja, kun sinne hankitaan tuotannon tekijöitä. Osa tuotannon tekijöistä ovat mukana yrityksen tuotantoprosessissa useamman tilikauden ajan ja hyödyttävät monia eri suoritteita. Näistä käytetään termiä pitkävaikutteiset tuotannon tekijät ja niitä ovat esimerkiksi koneet, kalusto, rakennukset ja maa-alueet. Lyhytvaikutteisia tuotannon tekijöitä ovat esimerkiksi raaka-aineet, työntekijöiden työpanos ja ulkopuoliset palvelut. Nämä tuotannon tekijät käytetään suoritteita muodostaessa eikä niitä jää niin sanotusti varastoon seuraavaa kertaa varten. (Kirjanpitolaki 1336/1997; Tomperi, 2021b) Tuloa yritykseen tulee, kun myydään suoritteita. Suoritteet voivat olla niin fyysisiä tavaroita kuin aineettomia palveluita. Tulon katsotaan syntyneen sillä hetkellä, kun tavara tai palvelu luovutetaan. (Tomperi, 2021b)

Rahoitustapahtumia yrityksessä syntyy niin menoista kuin tuloista. Silloin kun yritys maksaa tuotannon tekijöistä tai saa asiakkailtaan maksun myymistään tavaroista tai palveluista, muodostuu rahoitustapahtuma. Usein yritykselle syntyy kuluja tuotannon tekijöiden hankkimisesta ennen kuin se saa asiakkailtaan maksut myydyistä tuotteista tai palveluista ja tällöin yrityksen on turvauduttava rahoitusmarkkinoihin. Myös silloin syntyy rahoitustapahtumia, kun omistaja sijoittaa rahaa yritykseen, ottaa lainaa pankista tai maksaa lainaa takaisin. Rahoitustapahtumia ovat myös yrityksen voitonjaosta johtuvat maksut. (Tomperi, 2021b)

2.3 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma kertoo organisaation taloudellisesta suorituksesta raportointijakson eli tilikauden aikana. Organisaatiolla tarkoitetaan tahoja, jonka toimintaa tarkastellaan,

esimerkiksi osakeyhtiö, kommandiittiyhtiö, yhdistys ja niin edelleen. Kun puhutaan organisaation virallisesta tilikaudesta, tarkoitetaan sitä ajankohtaa, miltä virallinen tilinpäätös tehdään. Kirjanpitolaissa tilikauden pituudeksi määritellään 12 kuukautta. Silloin kun toiminta aloitetaan, lopetetaan tai kun tilikauden ajankohtaa muutetaan, saa yksi tilikausi olla vähemmän tai enemmän kuin 12 kuukautta, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Yleensä virallinen tilikausi on kalenterivuosi. Kun mitataan taloudellista suoritusta raportointijakson ajalta, voidaan tarkasteltavaksi valita mikä tahansa haluttu ajanjakso. Täten voidaan tarkastella taloudellista suoritusta esimerkiksi päivä-, viikko- tai kuukausikohtaisesti, minkä tarkoituksena on saada yksityiskohtaista tietoa organisaation taloudellisesta suorituksesta juuri tietyinä ajankohtana. Tämän tiedon avulla on mahdollista selvittää esimerkiksi yrityksen kysynnän sesonkivaihtelut. Tässä työssä termillä tilinpäätös tarkoitetaan virallista tilinpäätöstä, jollainen kirjanpitolain mukaan seuraavien tahojen on laadittava: avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö, osuuskunta, yhdistys, säätiö ja muu yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, uskonnonvapauslain (453/2003) 2 luvussa tarkoitettu rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta ja sen rekisteröity paikallisyhteisö. (Kirjanpitolaki 1336/1997 § 1 & § 4; Seppänen, 2011, ss. 37–38)

Osakeyhtiön tuloslaskelman voi laatia joko kululajikohtaisena tai toimintokohtaisena. Suomessa toimivat organisaatiot käyttävät enemmän kululajikohtaista laskentakaavaa. Toimintokohtaista laskentakaavaa Suomessa käyttävät lähinnä suuret kansainväliset yritykset. Tuloslaskelmassa tulot ja kulut eritellään operatiivisiin eli liiketoiminnan tuloihin ja kuluihin sekä ei-operatiivisiin tuloihin ja kuluihin. Operatiivisia tuloja ja kuluja ovat varsinaisen liiketoiminnan tulo- ja kuluerät. Liikevaihto syntyy organisaation liiketoiminnan nettomääräisistä myyntituloista eli myyntituloista, joista on vähennetty asiakkaille annetut alennukset ja arvonnisävero. Operatiivisia eli liiketoiminnan kuluja ovat kulut, jotka aiheutuvat suoraan tai epäsuoraan varsinaisen liiketoiminnan myyntitulojen hankkimisesta. Kun liikevaihdosta vähennetään liiketoiminnan kulut, saadaan operatiivisen toiminnan eli liiketoiminnan tulos, jota kutsutaan liiketulokseksi tai -voitoksi tai -tappioksi sen mukaan, onko tulos positiivinen vai negatiivinen. Toimintokohtaisessa tuloslaskelmassa liikevaihdosta vähennetään liiketoiminnan kulut organisaation toiminnoittain. Perinteisesti toiminnoittain luokitellut kulut on jaoteltu seuraavasti: hankinnan ja valmistuksen kulut, myynnin ja markkinoinnin kulut, hallinnon ja yleiset kulut sekä muut liiketoiminnan kulut. Lisäksi

tuloslaskelmassa voidaan jaotella omina erinään myös tulot ja kulut, jotka ovat suuruusluokaltaan ja luonteeltaan toiminnan kannalta olennaisia tuloja ja kuluja. Operatiivisen toiminnan kulut voidaan myös raportoida kustannuslajeittain. Tässä tapauksessa kulut raportoidaan ryhmiteltyinä luonteensa perusteella esimerkiksi seuraavasti: ostot (eli materiaalit ja palvelut), henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut sekä poistot ja arvonalennukset. (Salmi, 2012, s. 48; Seppänen, 2011, ss. 38–39)

Tuloslaskelmassa verrataan organisaation tilikauden aikana ansaittujen kumulatiivisten tulojen sekä tulojen ansaitsemiseksi tilikauden aikana käytettävien kumulatiivisten kulujen välistä erotusta eli tuloista vähennettyjä kuluja. Mikäli tulot ovat suuremmat kuin kulut, on organisaatio tehnyt voittoa tilikaudella. Mikäli kulut ovat tuloja suuremmat, on organisaation tilikausi ollut tappiollinen. Pääsääntöisesti yritykset ovat voittoa tavoittelevia organisaatioita, minkä vuoksi negatiivinen tulos voi vaatia toimenpiteitä, jotta tulos saadaan positiiviseksi. Voittoa tavoittelemattomat organisaatiot, kuten yleishyödylliset yhdistykset ja säätiöt tavoittelevat usein nollatulosta tilinpäätöskaudelta. (Seppänen, 2011, ss. 37–38)

Liiketoiminnan tuloksen jälkeen tuloslaskelma koostuu pääsääntöisesti ei-operatiivisista tuloista ja kuluista. Rahoitustuottoja ovat yrityksen käytettävissä olevat rahavarat kassanhallinnasta ja sijoitustoiminnasta. Rahoituskuluja ovat yrityksen toiminnan rahoitustoiminnon eli korollisen velkarahoituksen korkokuluja, luotonnostoon liittyviä järjestelypalkkioita ja kuluja sekä näiden rahoitusinstrumenttien ja niihin liittyvien suojausinstrumenttien arvon realisoimattomia ja realisoituneita muutoksia. Rahoituskuluissa voi olla mukana myös osakepääoman nostamisesta aiheutuneet kulut, mutta eivät lainojen pääomien lyhennyksiä, maksettuja osinkoja tai yrityksen takaisin lunastamien omien osakkeiden hankintahintaa tai niiden myyntivoittoa ja -tappiota. Kun liiketoiminnan tuloksesta ja rahoitustoiminnan tuotoista vähennetään rahoitustoiminnan kulut eli nettorahoituskulut, saadaan rahoitustulos eli tulos ennen veroja. (Seppänen, 2011, ss. 38–40)

Kun saadaan rahoitustulos eli tulos ennen veroja, vähennetään siitä tilikauden tuloverot. Tuloverot ovat sekä operatiivinen että ei-operatiivinen kuluerä, koska niiden maksamisella ei synnytetä liiketoiminnan myyntituloja eli liikevaihtoa. Kun tuloksesta ennen veroja

vähennetään tuloverot, saadaan tilikauden tulos eli voitto tai tappio. Tilikauden tulos on yrityksen omistajille kuuluva erä, sillä se jää jäljelle, kun yrityksen tilikauden aikana ansaitsemista tuloista vähennetään kaikki tulojen ansaitsemisesta tilikauden aikana aiheutuneet operatiiviset ja ei-operatiiviset kulut. Tilikauden tulos on siis erä, joka jää jäljelle, kun yrityksen kaikki muut sidosryhmät ovat saaneet oman osuutensa korvauksena tehdyistä uhrauksista ja panostuksista yrityksen toiminnan pyörittämiseksi. IFRS-tilinpäätöksessä raportoidaan niin sanottu laaja tulos, joka koostuu tilikauden tuloksesta, johon lisätään tai josta vähennetään omaan pääomaan suoraan eli ei-tulosvaikutteisesti kirjatut tuotot ja kulut. Nämä erät pääsääntöisesti liittyvät varojen ja velkojen mahdollisiin käyvän arvon muutoksiin. Tällä hetkellä vallitsevassa yritysanalyysikäytännössä laajalla tuloksella ei ole suoraa merkitystä tärkeimpien suorituksen mittareiden ja tunnuslukujen laskemisessa. Tavoitteena näiden erien tuloslaskelmaan mukaan ottamisessa on raportoida yrityksen omistajille tilikauden tulos, joka tarkemmin mittaa taloudellista tulosta mukaan lukien mahdolliset taseeseen kirjatut varojen ja velkojen käyvän arvon muutokset. (Seppänen, 2011, ss. 40–41)

2.4 Tilinpäätös

Tilinpäätös koostuu tilinpäätöslaskelmista ja niiden liitetiedoista. Kolme tärkeää laskelmaa, jotka muodostavat tilinpäätöslaskelmat ovat tuloslaskelma, taselaskelma ja rahavirtalaskelma. Suomalaista tilinpäätösnormistoa kutsutaan lyhenteellä FAS, joka tulee sanoista Finnish Accounting Standard. Tämän säännösten muodostavat kirjanpitolaki ja -asetus sekä muut tilinpäätöstä säätelevät normit, kuten eri asetukset ja kirjanpitolautakunnan päätökset. Mikäli yrityksen liikkeeseen laskemilla arvopapereilla käydään kauppaa jossakin EU-alueen pörssissä, tulee tilinpäätös laatia IFRS-standardin eli kansainvälisen tilinpäätösstandardin mukaisesti. Tilinpäätöksen ymmärtämisen ja tulkitsemisen kannalta tärkeää on tietää seuraavat seikat: mitä erilaiset tilinpäätöslaskelmat mittaavat, mikä niiden perusrakenne on, mitkä ovat niiden suorituksen ja aseman keskeiset mittauseriaukset sekä miten ja mitä laskelmista tulisi tarkastella ja kuinka niitä pitäisi tulkita yrityksen taloudellista suoritusta ja asemaa analysoitaessa. (Salmi, 2012, s. 47; Seppänen, 2011, s. 36)

Liikevaihtoa ovat yrityksen varsinaisesta liiketoiminnasta saadut myyntituotot. Myönnettyjä alennuksia ja hyvityksiä, arvonalisäveroa ja muita myynnin määrästä riippuvia veroja ei lasketa mukaan liikevaihtoon. Saadut ennakkomaksut kirjataan pelkästään taseeseen, mikäli suoritetta ei ole luovutettu. Liikevaihto kertoo yrityksen toiminnan volyymin: kuinka paljon palveluita tai tuotteita on myyty tilikauden aikana. Lisäksi liikevaihtoon voidaan verrata tuloslaskelman muita eriä, esimerkiksi henkilöstökuluja ja liikevoittoa. (Salmi, 2012, s. 48)

3 Audiovisuaalinen ala liiketoimintana Suomessa

Audiovisuaaliseen kulttuuriin lasketaan mukaan muun muassa elokuvat, televisio- ja radio-ohjelmat, digitaaliset pelit, musiikkivideot ja videotaide sekä näiden tuotanto, jakelu ja esittäminen tallennus- ja jakelualustoista riippumatta kuten myös audiovisuaalisen kulttuuriperinnön säilyttäminen, koulutus ja tutkimus. Audiovisuaalista kulttuuria koskeva lainsäädäntö ja valtion talousarvioon sisältyvien määrärahojen valmistelu kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriön vastualueelle. Televisio- ja radiotoiminta kuuluvat liikenne- ja viestintäministeriölle valtionhallinnossa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, n.d.) Tässä työssä kulttuurialan toimijoista keskitytään elokuvatuotantoyhtiöihin.

Vuonna 2018 tehtiin selvitys elokuvatuotantoihin kohdistuvien julkisten tukien vaikutuksista. Selvityksessä avattiin myös Suomalaisten elokuvatuotantoyhtiöiden liiketoimintaa ja tulonlähteitä. Pääasialliset tulonlähteet tuotantoyhtiöille ovat elokuvista ja tv-tuotannoista saadut tulot. Elokvatuotantojen kohdalle teatteriesitykset muodostavat noin 80 prosenttia tuloista ja loput 20 prosenttia saadaan jälkimarkkinatuloista, esimerkiksi televisioesityksistä. Elokuvan teatteriesityksestä syntyneistä tuloista noin 50 prosenttia menee esittäjälle eli elokuvateatteria pitävälle yritykselle. Loput teatteriesityksen tuloista jakaantuvat levittäjäyhtiön ja muiden rahoittajien kesken. Levitysyhtiön osuus on noin 10–20 prosenttia tuloista ja eri rahoittajien osuus vaihtelee heidän kanssaan tehtyjen sopimusten mukaan. Itse tuotantoyhtiö on yleensä viimeinen taho, jolle tuloja jaetaan. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2018, 18–19) Suomen elokuvasäätiön myöntämiä tukia ei tarvitse palauttaa siinä tapauksessa, että annetun tuen ehdot täytetään. Lisäksi elokuvasäätiö ei ota myyntituloista itselleen osuutta. (Suomen elokuvasäätiö, 2021a, s. 7).

Alla kuvataan Pertamon (2022) kertoman esimerkin avulla se, miten elokuvan lipunmyyntituotot jaetaan. Puhutaan waterfall- eli vesiputous-laskelmasta, koska alaspäin virtaavan veden lailla elokuvaprojektin tuotot virtaavat ensin yhdelle taholle, kunnes tietty raja tulee täyteen, minkä jälkeen virtaus siirtyy seuraavalle portaalle ja niin edelleen. Lipunmyyntituottojen ensimmäinen saajaosapuoli on elokuvateatteri. Tämän jälkeen palkkion ottaa levittäjäyhtiö eli se taho, joka järjestää elokuvalla esityspaikat. Usein levitysyhtiö huolehtii myös elokuvan markkinoinnista. Levittäjälle maksetun palkkion jälkeen alkavat tuotot virrata niin sanottuun minimum guarantee -pottiin. Minimum guarantee -tuotot menevät myös levittäjälle eli levittäjän ansainta elokuvaprojektien kohdalla on kaksivaiheista: ensin kiinteä palkkio ja sen jälkeen minimum guarantee -osuuden tuottoja sovittuun summaan asti. Tuotantoyhtiö on elokuvaprojektin tuotantovaiheessa saanut minimum guarantee -summan tuotantoa varten eli se on osa tuotannon rahoitusta ja se on käytetty elokuvan valmistuskuluihin. Mikäli elokuvaprojektin lipputulot jäävät heikoiksi, on mahdollista, että minimum guarantee ei tule täyteen. Tällöin myös muilla myynneillä, esimerkiksi suoratoistosopimuksilla, katetaan minimum guarantee -osuutta. Suomen elokuvasäätiö myöntää levittäjille levitystukea, jonka tarkoituksena on helpottaa minimum guarantee -osuuden täyttymistä, jotta tuottoja alkaisi valua myös varsinaisille tekijöille eli tuotantoyhtiölle ja usein myös käsikirjoittajalle, ohjaajalle tai molemmille rojaltien eli tekijänpalkkioiden muodossa (Suomen elokuvasäätiö, n.d.). Waterfall-laskelman järjestys on lähes poikkeuksetta sama, mutta suhdeluvut vaihtelevat elokuvakohtaisesti. Lisäksi laskelmassa voi olla useampia portaita. (Pertamo, 2022)

Kuva 1. Elokuvarprojektin Waterfall-laskelma Pertamon (2022) esimerkin mukaan

Elokuvarprojektin Waterfall-laskelma

1 000 000	Lipunmyyntituotot
- 500 000	Teatterin osuus lipunmyyntituotoista
<hr/>	
500 000	Välisumma
- 125 000	Levittäjän palkkio
<hr/>	
375 000	Välisumma
- 300 000	<u>Minimum Guarantee</u>
+ 50 000	Levitystuki levittäjälle
<hr/>	
125 000	Tuotantoyhtiön osuus lippituloista
- 12 500	Elokuvantekijän rojaltit (yleensä joko ohjaaja tai käsikirjoittaja tai sekä että, usein sekä että)
<hr/>	
112 500	Tuotantoyhtiölle jäävä osuus

3.1 Erilaiset elokuvatuotantoyhtiöt Suomessa

Suomalaisia elokuvatuotantoyhtiöitä yhdistää vaihtelevuus liiketoiminnan laajuudessa vuosien välillä, mikä johtuu audiovisuaalisen alan projektimaisesta luonteesta. Kulut elokuvatuotannoista syntyvät korostuen sinä aikana, kun tuotantoja kehitetään ja valmistetaan. Tulot elokuvista taas saadaan pääsääntöisesti sen vuoden aikana, kun elokuva tulee ensi-iltaan. Tästä syystä suurimmalla osalla tuotantoyhtiöistä tilinpäätöksessä näkyy suuria eroja saatavissa tuloissa ja tuotoissa. Liikevaihto tuotantoyhtiöissä koostuu varsinaisen toiminnan nettomyyntituloista, jotka muodostuvat vahvasti myyntilippituloista, joiden lisäksi tuloa saadaan myös esimerkiksi televisioyhtiöille tehtävästä ennakkomyynistä. Myös kansainvälisten osatuottajien panostukset tuotantoihin tuovat tuloa suomalaisille elokuvatuotantoyhtiöille. Muutoin liikevaihdossa harvoin on muita tulonlähteitä. Saadut tuet ja avustukset esitetään tilinpäätöksessä muissa tuotoissa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö,

2018, s. 19) Suomen audiovisuaalisen alan toimijat voidaan Röhrin (2022) mukaan karkeasti jakaa neljään eri tyyppiin:

1. Niin sanotut auteur-yhtiöihin, joita pyörittää yksi, tunnettu taiteilija. Esimerkiksi Aki Kaurismäen Sputnik Oy -tuotantoyhtiö ja Mika Kaurismäen Marianna Films Oy. Näistä tuotantoyhtiöistä voidaan sanoa, että taiteilija ja tuotantoyhtiö ovat yksi ja sama asia. Nämä tuotantoyhtiöt tekevät monipuolisia tuotantoja kuten pitkiä näytelmäelokuvia, dokumenttielokuvia tai sarjoja riippuen omistajan kiinnostuksen kohteista.
2. Pienet tuotantoyhtiöt, joiden tuotantotahti on rauhallisempi. Nämä yhtiöt ovat usein aloittavia tuotantoyhtiöitä ja niissä joudutaan odottamaan tuotannon julkaisua ja siitä mahdollisesti saatavia myyntituottoja ennen kuin taloudellisesti on mahdollisesti käynnistää seuraava tuotanto. Toiminnan vakauttamiseen pienestä tuotantoyhtiöstä niin sanotusti seuraavaan eli indepent-vaiheeseen kestää arviolta seitsemän vuotta. Kasvun edellytykset ovat kuitenkin epävarmat johtuen siitä, että yksikin huonosti menestyvä tuotanto voi tarkoittaa koko toiminnan loppumista. Esimerkkejä näistä tuotantoyhtiöistä ovat Tuffi Films Oy, Tekele Productions Oy ja TACK Films Oy.
3. Niin sanotut independent-yhtiöt, jotka ovat kokonaan kotimaisessa omistuksessa ja joissa myös tehdään tuotantoja taitavasti ja monipuolisesti. Esimerkkejä independent-kategorian tuotantoyhtiöistä ovat Yellow Film & TV Oy, Dionysos Films Oy, It's Alive Films Oy, Oy Rabbit Films LTD, ja MRP Matila Röhr Productions Oy.
4. Suomeen rekisteröidyt tuotantoyhtiöt, joissa suurimpana omistaja on jokin kansainvälinen toimija. Näiden yhtiöiden tuotannot ovat monipuolisia pitkistä näytelmäelokuvista draamasarjoihin ja viihdeohjelmiin. Osa tuotannoista voi perustua kansainvälisiin formaatteihin. Näiden toimijoiden kaupallinen vaikutus on suuri ja niiltä julkaistaan monia tuotantoja yhden vuoden aikana. Esimerkkejä tämän kategorian tuotantoyhtiöistä ovat Solar Films Inc Oy, Aurora Studios Oy ja Fisher King Oy.

3.2 Elokvayhtiön kirjanpito

Elokvayhtiön kirjanpitoa tehdessä tulee noudattaa hyvää kirjanpitolain- ja asetuksen säädöksiä sekä kirjanpitolautakunnan ohjeita. Raportoinnin selkeyden ja läpinäkyvyyden vuoksi elokvayhtiön kirjanpidossa korostuvat kirjanpitolain ja -asetuksen seuraavat periaatteet: projektiseuranta, varovaisuusperiaate, täydellisyysperiaate, erillisarvostus ja audit trail. Projektiseuranta tarkoittaa sitä, että jokaiselle projektille, esimerkiksi elokvalle, on luotava oma kustannuspaikka, jota on käytettävä kirjatessa projektin kaikkia tuottoja ja kuluja. Myös oman kaluston käyttökorkaus ja muut sisäiset siirrot on kirjattava kyseiselle kustannuspaikalle tai esitettävä projektilaskelman liitteenä. Varovaisuusperiaatteen noudattaminen tarkoittaa sitä, että kaikki projektilaskelmaan sisällytetyt kulut perustuvat maksettuun suoritukseen, josta tulee olla hyväksytty lasku tai kirjallinen sopimus tapahtuman liitteenä. Jotta kulu voidaan katsoa hyväksytyksi, tulee jokaisen maksutositteen olla vastuuhenkilön hyväksymänä. Elokvaprojekteissa vastuuhenkilöitä ovat esimerkiksi tuottaja tai yhtiön valtuuttama henkilö. Täydellisyysperiaatteen edellytyksiä ovat seuraavat kolme tekijää:

1. projektin kaikki rahoitus ja kulut tulee kohdistaa oikealle projektille käyttäen kustannuspaikkaa kirjanpidon kirjauksissa
2. projektin kokonaiskulujen tulee olla samansuuruiset kuin virallisen liikekirjanpidon mukaiset tuotot ja kulut
3. rahoituksen ja kulujen kirjausjaksojen tulee olla yhtenevät (Suomen elokuvasäätiö, 2021a, ss. 2–3)

Elokvaprojektien kirjanpidossa noudatettava erillisarvostus tarkoittaa sitä, että jokainen projekti on arvostettava itsenäisinä tuotantoina. Näin esimerkiksi yhden projektin tappion kattaminen toisen projektin tuotoilla ei ole sallittua. Audit Trail'in eli kirjanpidon kirjausketjun katkeamattomuuden tulee toteutua elokvaprojektien kirjanpidossa. Tämä tarkoittaa sitä, että kirjanpidon ja projektiseurannan kirjauksien yhteyden yhtiön

tilinpäätökseen ja projektin loppuselvitykseen on voitava todentaa kolmannen osapuolen toimesta luotettavasti, aukottomasti ja läpinäkyvästi. (Suomen elokuvasäätiö, 2021a, ss. 2–3)

3.3 Elokuvarprojektin tuotot ja hankintamenot

Kirjapitolain (Kirjanpitolaki 1336/1997 4.1§) mukaan yhtiön liikevaihto muodostuu tuotteiden ja palveluiden myynnistä saaduista tuotoista, joista on vähennetty myönnetyt alennukset, arvonlisävero ja muut myynnin määrään välittömästi liittyvät verot.

Elokuvarprojekteille myönnettävät tuet kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin (Suomen elokuvasäätiö, 2021a, s. 3).

Hankintamenoihin lasketaan kaikki välittömät menot, jotka ovat aiheutuneet hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta (Kirjanpitolaki 1336/1997 4. Luku § 5). Elokuvarprojektin hankintamenoon kirjataan kaikki kyseessä olevan tuotannon kulut oikeuksien hankinnasta esityskopion valmistamiseen. Hankintamenoa tarkkaillaan projektiseurannan avulla. Kirjanpitoon luodaan jokaiselle projektille oma kustannuspaikkansa ja tuon kustannuspaikan tulee olla mukana jokaisessa kirjanpidon kirjauksessa. Välittömien kulujen lisäksi elokuvarprojektin hankintamenoihin voidaan kohdistaa yhtiön välillisiä kuluja. Projektille kohdistettavien välillisten kulujen määrä saa olla korkeintaan viisi prosenttia projektin kokonaiskustannuksista eikä yhtiön eri projekteille kohdistut välilliset kulut saa olla suuremmat kuin yhtiön kyseisen kuluerän toteutuneet kustannukset. Korvaus oman kaluston käytöstä sisällytetään hankintamenoon kuten tukipäätöksessä tai tuotantotukisopimuksessa on sovittu. Peruste käyttökorvaukselle on 60 prosentin osuus markkinahintaisesta vuokrahinnasta. Intressiyhtiöiden väliset hankinnat kirjataan katteettomina. (Suomen elokuvasäätiö, 2021a, s. 3–4)

Yhtiön työntekijöiden työajan jakautumisesta tulee pitää projektikohtaista työajanseurantaa. Näin palkkakulut sivukuluineen voidaan jyvittää ja kirjata projektin kustannuslaskentaan. Vakituisten työntekijöiden palkkakustannukset eivät saa olla suuremmat kuin tukipäätöksessä tai -sopimuksessa vahvistettu kustannusarvion määrä on. Lisäksi työntekijöiden palkkakulut voidaan kohdistaa projektille ainoastaan projektiin kohdistuneen työn osalta. (Suomen elokuvasäätiö, 2021a, s. 3–4)

3.4 Elokuvaprojektin tuottojen ja hankintamenojen jaksottaminen

Ennen valmistumista saadut elokuvan tuotot käsitellään tilinpäätöksessä ennakkomaksuina. Hankintamenot kirjataan taseen pysyvien vastaavien aineettomien hyödykkeiden ryhmään 'Muut pitkävaikutteiset hyödykkeet'. Tuottoja ja kuluja jaksottaessa noudatetaan Kirjanpitolain (1336/1997) viidennen luvun määräyksiä. Kuluja aktivoitaessa tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta. Kuluksi on siten kirjattava kaikki ne menot, joiden arvioidaan ylittävän kokonaistuotot. Taseeseen saa jaksottaa vain ne kulut, joille odotetaan tuottoa. Elokuvaprojektin tulot kirjataan tuloksi sille tilikaudelle, jolloin elokuva valmistuu. Elokuvan katsotaan olevan valmis silloin, kun sen esityskopio on valmis. Siinä tapauksessa, että elokuvaa ei esitetä lainkaan, katsotaan sen valmistuneen silloin, kun tukiohjeistuksen mukainen loppuselvitys on esitettävä Suomen Elokuvasäätiölle. (Suomen elokuvasäätiö, 2021a, s. 4) Jaksottamisella tarkoitetaan menojen ja tulojen kohdistamista oikealle tilikaudelle kuluiksi ja tuotoiksi. Myös aktivointi liittyy menojen ja tulojen jaksottamiseen. Menojen ja tulojen aktivointi tarkoittaa sitä, että ne kirjataan taseeseen sen sijaan, että ne kirjattaisiin tuloslaskelmaan. Tuloslaskelma esittää yhtiön tuotot ja kulut tilikauden ajalta, taseessa esitetään yhtiön olemassa olevat varat ja velat. (Tomperi, 2021a, s. 29)

Keskeneräisen elokuvaprojektin hankintameno kirjataan kuluksi elokuvan tuottojen kertymän ja kirjanpitoon kirjaamisen mukaan. Jokaisesta elokuvasta tulee olla tuotto-odotuksista ja niiden aikataulusta luotu ennuste. Elokuvan valmistumisvuoden tilinpäätöksen yhteydessä tarkistetaan arvio ja sen toteutuminen. Ennustetta on tarkistettava siihen asti, kunnes elokuvan hankintameno on kokonaisuudessaan kirjattu kuluksi. (Suomen elokuvasäätiö, 2021a, s. 4)

3.5 Projektitarkastus ja tilintarkastus

Kun tehdään elokuvanprojektin tarkastusta, tulee tilintarkastajan noudattaa hyvää tilintarkastustapaa ja tilintarkastuslakia. Suomen elokuvasäätiö edellyttää elokuvaprojektin tilintarkastusta silloin, kun tuki on vähintään 20 000 euroa. Vaikka ehto tilintarkastuksesta ei täytyisi, on elokuvaprojektin tarkastajan huomioitava tässä alaluvussa kerrotut ohjeet. (Suomen elokuvasäätiö, 2021a, ss. 5–6)

Elokuvatuotannon projektilaskennassa ja loppuselvityksessä esitettävien kokonaisrahoituksen ja kulujen tulee perustua hyväksyttäviin tositteisiin. Niiden tulee myös vastata sekä allekirjoitettua tukisopimusta että tukipäätöksen ehtoja ja rajoituksia. Kustannuksia, jotka elokuvaprojektiin on sallittua kirjata ovat projektista aiheutuneet menot, jotka ovat jo sekä kirjattu yrityksen kirjanpitoon että maksettu. Menojen tulee olla myös nettomääräisiä ja arvonlisäverottomia. Yrityksen kirjanpidon, kustannuslaskennan sekä tuotannon loppuselvityksen liitteiden välillä tulee toteutua audit trail. Kiinteiden palkkojen kustannusosuus tulee olla kohdistettu riittävällä tarkkuudella perustuen työajanseurantaan tai -selvitykseen. Palkka- ja eläkekulujen tulee myös vastata kirjanpitoa, työsopimuksia sekä niiden ajallista toteutumista kohdennettuina kyseiselle elokuvaprojektille. (Suomen elokuvasäätiö, 2021a, ss. 5–6)

Projektitarkastusta tehtäessä on arvioitava riittävää huolellisuutta noudattaen, että projektien hankintamenoon sisällytettyjen hallintokustannusten määrä on korkeintaan viisi prosenttia projektin kokonaiskuluista. Hallintokulujen on perustuttava todellisiin kustannuksiin, eikä yrityksen kaikille samalla aikavälillä toteutuneiden elokuvaprojekteille kohdistetut hallintokulut saa ylittää yrityksen todellisia hallintokuluja samalta ajalta. Elokuvaprojektin olennaisissa kuluissa tulee olla vastuuhenkilöiden hyväksymismerkinnät ja työntekijöiden kulu- ja matkalaskuissa tulee olla sekä vastuuhenkilöiden hyväksymismerkintä että riittävät liitteet, joilla todennetaan syntyneet kulut. Hankintojen, jotka on hankittu intressiyhtiöiltä, tulee olla katteettomia. Kaikki alihankinta- ja osatuottajasopimusten tulee tehdä kirjallisesti. Kaikki elokuvaprojektin kirjanpidossa esitetyt yhteistuotantoyhtiöiden tuotot ja kustannukset sekä tarkastuslausunnot on voitava todentaa Suomen elokuvasäätiön tukisopimuksen mukaisesti. (Suomen elokuvasäätiö, 2021a, ss. 5–6)

Kansainvälisissä yhteistuotannoissa elokuvasäätiölle toimitettavan loppuselvityksen tulee sisältää kaikkien yhteistuotantoyhtiöiden toteutuneet kulut ja rahoituksen oikeuksien hankinnasta esityskopion valmistumiseen asti silloin kun tuen saanut tuotantoyhtiö on elokuvaprojektin päätuottaja. Näiden lisäksi pitää toimittaa tilintarkastajan lausunnot kaikista yhteistuotantoyhtiöistä suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Silloin kun tuen saanut tuotantoyhtiö on kansainvälisessä yhteistuotannossa vähemmistöosuudella, toimitetaan elokuvasäätiölle loppuselvitys perustuen säätiön kanssa tehtyyn tukisopimukseen ja

suomalaiseen vähemmistöosuuteen. Projekti- ja tilintarkastajalla pitää saada käyttöönsä riittävät ja oikeat tiedot tarkastusta tehdessään. (Suomen elokuvasäätiö, 2021a, ss. 5–6)

3.6 Elokuvatuotantoyhtiön kirjanpidon ja taloushallinnon erityisluonne talouspäällikön perspektiivistä

Isoimmat erot elokuvayhtiön kirjanpidossa muita toimialoja edustavien yhtiöiden kirjanpidossa ovat Pertamon (2022) mukaan toiminnan syklisyys sekä kustannuslaskennan ja sisäisen laskennan korostuminen. Ennen kuin tuen saaminen varmistuu, ei yhtiössä eikä täten taloushallinnossakaan tapahdu kovin paljon. Sitten kun saadaan myönteinen tukipäätös elokuvalle, voidaan tuotantoa alkaa viedä eteenpäin. Tällöin kyseessä on usein kehittelytuki. Jo ennen kuin rahaa aletaan käyttää kuluihin, pitää talousosaston tietää, miten saatu tuki pitää raportoida. Eri tasoissa kulkevat kustannuspaikat luovat jälkeä siitä, mihin tukirahat on käytetty. Esimerkkejä kustannuspaikoista ovat:

1. Ensimmäisellä tasolla tuotannon eli elokuvan nimi.
2. Toisella tasolla tarkempi erittely, mihin raha on käytetty, esimerkiksi lavastemateriaalien hankinnat.
3. Kolmannella tasolla voidaan seurata eri tukimuotoja. Esimerkiksi monet kaupungit pyrkivät houkuttelemaan kuvauksia omaan kaupunkiinsa ja tämän tason kustannuspaikalla voidaan osoittaa, että tuki on käytetty ehtojen mukaisesti, esimerkiksi palkkaamalla tuotannon työntekijöitä kyseiseltä paikkakunnalta.

Syklisyyden lisäksi elokuvayhtiön taloushallinnossa näkyy lyhyet aikajänteet. Monissa yrityksissä suunnitellaan tulevan kalenterivuoden budjetteja viimeistään edellisen kalenterivuoden syksyllä. Elokuvatuotantoyhtiössä ei suunnitelmia voida tehdä ennen kuin tiedetään, onko rahaa tulossa, mistä sitä tulee ja kuinka paljon. Tuotantojen väliin voi siis jäädä kuukausien, pahimmillaan jopa vuosien, verran sellaista aikaa, kun rahoitusta haetaan ja etsitään. Tukimuotoinen rahoitus johtaa myös siihen, että elokuvayhtiöiden tulee raportoida toiminnastaan ja rahaliikenteestään useammin, tarkemmin ja pienemmällä kynnyksellä kuin

muilla toimialoilla operoivien yritysten. Muissa yrityksissä käy tilintarkastaja yleensä kerran vuodessa. Elokuvatyhtiössä tilintarkastaja tavataan useamman kerran jo yhden elokuvan tuotantoon liittyen eli kaikkiaan tilintarkastaja tavataan joskus jopa parin viikon välein.

4 Rahoitus

Suomalaisia elokuvatuotantoyhtiöitä yhdistää vaihtelevuus liiketoiminnan laajuudessa vuosien välillä, mikä johtuu audiovisuaalisen alan projektimaisesta luonteesta. Kulut elokuvatuotannoista syntyvät korostuen sinä aikana, kun varsinainen tuotanto on käynnissä. Tulot elokuvista taas saadaan pääsääntöisesti sen vuoden aikana, kun elokuva tulee ensi-iltaan. Tästä syystä suurimmalla osalla tuotantoyhtiöistä tilinpäätöksessä näkyy suuria eroja saatavissa tuloissa ja tuotoissa. Liikevaihto tuotantoyhtiöissä koostuu varsinaisen toiminnan nettomyyntituloista, jotka muodostuvat vahvasti myyntilippituloista, joiden lisäksi tuloa saadaan myös esimerkiksi televisioyhtiöille tehtävästä ennakkomyynnistä. Myös kansainvälisten osatuottajien panostukset tuotantoihin tuovat tuloa suomalaisille elokuvatuotantoyhtiöille. Muutoin liikevaihdossa harvoin on muita tulonlähteitä. Saadut tuet ja avustukset esitetään tilinpäätöksessä liiketoiminnan muissa tuotoissa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2018, 19)

4.1 Suomen elokuvasäätiö

Suomen elokuvasäätiö on 15.10.1969 perustettu säätiö, joka kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan toimialan ohjauksen alle. Säätiön hallituksen vastuulla on huolehtia, että julkinen hallintotehtävä hoidetaan hallintolain säädösten mukaisesti. Hallituksen jäsenet säätiöön nimeää opetus- ja kulttuuriministeriö. Säätiö tukee ja kehittää kotimaista ammattimaista elokuvatuotantoa sekä elokuvien levittämistä ja esittämistä. Säätiön vastuulla on myös suomalaisen elokuvan kulttuurivienti ja kansainvälinen promootio. Rahoituksensa elokuvasäätiö saa Veikkauksen voittovaroista. Lisäksi elokuvasäätiö kattaa toimintaansa omistuksistaan saamalla tuotoilla, esimerkiksi vuokratuloilla. Säätiön saama tuki on julkista tukea ja sen käyttöä säätelee lait, asetukset, säännökset ja säätiön tukiohjeet. Elokuvasäätiö jakaa tukea hakemusten perusteella. Suomalaisen elokuvatuotannon rahoittajista Suomen elokuvasäätiö on merkittävin tukija ja

täten toiminnan mahdollistaja. Vuonna 2021 opetusministeriö rahoitti säätiötä 2 745 000 eurolla ja se jakoi tukia 36,3 miljoonan euron edestä. (Suomen elokuvasäätiö, 2021c) Tässä työssä tarkastellaan ensisijaisesti Suomen elokuvasäätiön ohjeita ja sääntöjä liittyen elokuvaprojektien kirjanpitoon johtuen Suomen elokuvasäätiön merkittävästä roolista Suomalaisen elokuvatuotannon rahoittajana.

4.2 Suomen elokuvasäätiön tuet

Tässä luvussa käydään läpi Suomen elokuvasäätiön erilaisia tukimuotoja keskittyen elokuvatuotantojen kannalta olennaisimpiin eli niihin, joita suurimpaan osaan tuotannoista myönnetään ja jotka ovat merkittävimpiä valmiiden tuotantojen aikaansaamisessa. Näitä tukia ovat käsikirjoitusapuraha, kehittämistuki, slate-kehittämistuki, tuotantotuki ja 50/50-tuotantotuki. Säätiön rahoitus tulee julkisista varoista Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista määrärahasta, joka osoitetaan elokuvataiteen edistämiseen. (Suomen elokuvasäätiö, 2021b)

Tuet, joita elokuvasäätiö jakaa, ovat harkinnanvaraisia julkisia tukia. Niiden käyttöä säätelevät sekä valtioneuvostuslaki että laki valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen. Tuet myönnetään hakemusten perusteella ja ne voidaan kohdistaa pitkiin tai lyhyisiin näytelmäelokuvaan, animaatioelokuvaan, dokumenttielokuvaan, draamasarjoihin, animaatiosarjoihin, dokumenttisarjoihin tai näiden yhdistelmiin. Kaikki Suomen elokuvasäätiön jakamat tuet on tarkoitettu ammattimaisille toimijoille. Tuen hakijan tulee olla käsikirjoitusapurahaa lukuun ottamatta Suomeen rekisteröity yhteisö eli osakeyhtiö, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö tai osuuskunta. Yksityiset elinkeinonharjoittajat, toiminimiyrittäjät tai rekisteröidyt yhdistykset eivät ole oikeutettuja elokuvasäätiön tukien. (Suomen elokuvasäätiö, 2021b)

Kaikkien tukien tavoitteena on edistää monimuotoista ja ammattimaista elokuvatuotantoa Suomessa. Lisäksi tukien tarkoituksena on turvata ammattimaisesti toteutetun elokuvatuotannon jatkuvuutta ja monipuolisuutta. Tukien avulla edistetään korkeatasoista, monipuolista ja omaperäistä kotimaista elokuvatuotantoa. Tavoitteena on myös taata Suomeen laaja ja kattava elokuvien tarjonta ja jakelu. (Suomen elokuvasäätiö, 2021b)

4.2.1 Käsikirjoitusapuraha ja kehittämistuki

Käsikirjoitusapurahaa hakevan tahon tulee olla ammattimainen käsikirjoittaja tai käsikirjoitustyöryhmä. Tätä apurahaa ei täten myönnetä elokuvayhtiöille.

Käsikirjoitusapurahan tavoitteena on, että apurahan turvin työstetään käsikirjoitusta, josta lopulta tulisi jatkokehittelyn kautta valmis tuotanto. Käsikirjoitusapurahan enimmäismäärä on 22 800 euroa. Kuukausiperusteista käsikirjoitusapurahaa on mahdollista saada korkeintaan 12 kuukauden ajaksi. Kuukausiperusteisen käsikirjoitusapurahan summa on 1 900 euroa kuukaudessa. (Suomen elokuvasäätiö, 2021b)

Kehittämistuen myöntämisperusteiden ytimessä on se, että tuensaajan pitää voida hallita tuen kohteena olevan elokuvan tuottamisen eri osa-alueet ja valmiin elokuvan tarkoituksenmukaisen levityksen. Tukihakemusta punnittaessa otetaan huomioon myös hakijan taloudellinen tilanne. Tuotantoyhtiön maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tulee olla riittävällä tasolla valmiin elokuvan tuottamiseen. Lisäksi tuotantoyhtiön pitää voida selviytyä yllättävistä kustannusvaikutuksista, joita tuotannon aikana voi aiheutua. Kehittämistuen käyttötarkoituksia ovat esimerkiksi käsikirjoituksen kirjoittaminen tai jatkokehittäminen, tuotanto-, kuvaus- ja lavastussuunnitelmat sekä muut kustannusarvion ja rahoitusjärjestelyjen edellyttämät toimenpiteet. Kehittämistukea voi saada enimmillään 250 000 euroa. Sitä on mahdollista hakea ja myöntää useissa erissä suhteuttaen siihen, miten elokuvahanke kehittyy ja miten sitä kehitetään. Elokuvasäätiön kehittämistuki lasketaan mukaan elokuvasäätiön tuotantotukeen ja täten ne vaikuttavat tuotantotuen enimmäismäärään. (Suomen elokuvasäätiö, 2021b)

4.2.2 Slate-kehittämistuki

Slate-kehittämistuella tavoitellaan jatkuvuutta elokuvatuotantojen kehittämisprosesseihin. Sen tavoitteena on myös elokuvatuotannon kehittämistyön pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen edistäminen sekä tuotantoyhtiöiden liiketoimintasuunnitelmien toteuttaminen. Slate-tukihakemukseen voi sisällyttää kolmesta viiteen itsenäistä elokuvatuotantoa, jotka perustuvat taiteelliseen suunnitelmaan. Yhden hakemuksessa olevista tuotannoista on oltava pitkä fiktioelokuva. Muut hakemuksessa olevat tuotannot

voivat olla myös pitkiä dokumenttielokuvia tai draamasarjoja. Pisin sallittu aikataulu kehittämissuunnitelmalle on 24 kuukautta. Tukea voi hakea pienemmälle summalle ja lyhyemmälle aikavälille kuin tuen enimmäismäärät ovat silloin kun se on tarkoituksenmukaista tuotantoyhtiön ja hakemuksessa olevien tuotantojen kannalta. Slate-kehittämistukea voidaan myöntää enimmillään 150 000 euroa. Myös slate-kehittämistuki lasketaan mukaan elokuvasäätiön tuotantotukeen. (Suomen elokuvasäätiö, 2021b)

4.2.3 Tuotantotuki ja 50/50-tuotantotuki

Tuotantotuki on tarkoitettu tuotannon varsinaiseen valmistamiseen eli kuvaamiseen ja sen valmisteluihin. Tuotantotuki on usein hakuprosessin kolmas vaihe käsikirjoitusapurahan ja kehittelytuen jälkeen. Tuotantotukea saaneesta tuotannosta tulee valmis pitkä tai lyhyt näytelmäelokuva, animaatioelokuva tai -sarja, dokumenttielokuva tai -sarja tai näiden yhdistelmä. Mikäli elokuva on jo valmis, ei sille ole mahdollista enää hakea tuotantotukea. Kun esityskopio elokuvasta on valmistunut, katsotaan elokuvan olevan valmis. Tuotantotuen maksimimäärä on 1 200 000 euroa ja siitä vähennetään tuotannolle jo aiemmin myönnetty kehittelytuet. (Suomen elokuvasäätiö, 2021b)

50/50-tuotantotuki on kehitetty tavoitteena nopeuttaa elokuvien valmistumista. 50/50-tuotantotukea voidaan myöntää elokuvatuotannoille, joiden tuotantokustannuksista on jo saatu kasaan 50 % rahoituspäätöksien tai aiekirjeiden turvin. Tuotantoon pitää siis olla tulossa rahoitusta myös muilta tahoilta, kuten televisiokanavilta tai suoratoistopalveluilta. Elokuväsäätiön tuen lopullinen maksimimäärä on 50 % tuotannon kokonaiskustannuksista. 50/50-tuotantotuessa painotetaan yleisöpotentiaalia: tukea myönnetään vain tuotannoille, joille odotetaan suuria katsojamääriä. Myönteisen tukipäätöksen saaneiden tuotantojen kuvausten tulee alkaa saman vuoden aikana, jolloin päätös on tehty. Tästä syystä 50/50-tuen päätökset pyritään tekemään kunkin vuoden ensimmäisessä päätöskokouksessa. Tässä kappaleessa esiteltyjen tukimuotojen lisäksi Suomen elokuvasäätiö myöntää tukia myös esimerkiksi markkinointiin ja levitykseen, heikkokuuloisten kuvailutulkkaukseen ja tekstitykseen, maahantuontiin, elokuvafestivaalimatkoille ja koulutukseen. (Suomen elokuvasäätiö, 2021b)

4.3 Elokuvatuotannon rahoituksen hankinta

Rahoituksen hankintaprosessissa on Suomalaisissa av-alan yrityksissä Röhrin (2022) mukaan kaksi yleisintä tapaa. Lyhin polku on 50/50-malli, jossa tuotantoyhtiö kerää puolet tuotannon rahoituksesta ja sen jälkeen hakee tukea toiselle puoliskolle Suomen elokuvasäätiöltä. Omatoimisesti hankittu rahoitus voi koostua esimerkiksi levitysyhtiön osuudesta, omasta pääomasta ja suoratoistopalvelusta. Levitysyhtiöt ovat toimijoita, jotka levittävät elokuvia niin festivaaleille, suoratoistopalveluihin kuin elokuvateattereihin. Pitkien näytelmäelokuvien julkaisussa levitysyhtiö on usein se taho, joka hankkii esityspaikan elokuvan ensi-illalle. 50/50-rahoitusmalli soveltuu niin sanotusti kompakteille tuotannoille eli sellaisille tuotannoille, jotka tuotetaan kotimaassa, kuvataan noin neljästä seitsemään viikossa ja jonka tuotantokulut ovat matalat. Esimerkiksi paljon erikoistehosteita sisältävien elokuvien tuottaminen on kallista eikä sen kaltaista elokuvaa olisi täten mahdollista rahoittaa 50/50-rahoitusmallilla. Suurempiin tuotantoihin elokuvayhtiöt hankkivat rahoitusta useista eri lähteistä, usein turvautuen myös kansainvälisiin toimijoihin. Tämä prosessi kestää pitkään, joskus jopa useita vuosia ja rahoitus tulee olemaan lukuisista osista koottu palapeli. Niin sanotun palapelirahoituksen heikkona kohtana on riskialttius: jos yksikin osa poistuu, voi se palauttaa koko hankintaprosessin alkupisteeseen. Palapelimallilla rahoitettu tuotanto on usein taiteellisesti merkittävä teos. Lisäksi sillä on mahdollista tehdä jopa hyvää voittoa niin kotimaassa kuin kansainvälisesti.

4.4 Business Finland

Suomen elokuvasäätiön lisäksi myös Business Finland on merkittävä rahoittaja audiovisuaalisella alalla Suomessa. Innovaatorahoituskeskus Business Finland toimii työ- ja elinkeinoministeriön hallinnan alla. Yhdessä Innovaatorahoituskeskus Business Finland ja valtion kokonaan omistama Business Finland Oy muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden. (Laki Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä 1146/2017 § 1) Business Finlandin tarkoituksena on auttaa suomalaisia yrityksiä kasvamaan, painotuksena kansainvälinen liiketoiminta. Asiakkailleen Business Finland tarjoaa rahoitusta, kansainvälistymispalveluita, tietoa, neuvontaa ja verkostoja eri vaiheisiin liiketoiminnassa. Business Finlandin tukien avulla on tavoitteena houkutella

Suomeen myös kansainvälisiä investointeja sekä kasvattaa Suomen asemaa matkailukohteena. (Business Finland, n.d.) Vuonna 2017 Suomessa otettiin käyttöön audiovisuaalisten tuotantojen kannustinjärjestelmä. Tuen avulla tuotantoyhtiöt voivat saada takaisin osan kuluista, jotka se on käyttänyt esimerkiksi palkkoihin ja palveluostoihin Suomessa. Hyvitystä voi saada korkeintaan 25 % Suomessa toteutetun tuotannon tai sen osa-alueen kustannuksista, jotka täyttävät hyvitykselle asetetut ehdot. Audiovisuaalisen alan tuotantokannustin Suomessa on Business Finlandin hallinnassa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, n.d.)

4.5 Maksuliikenne ja verotus

Pertamo (2022) suosittelee, että jokaisesta elokuvaprojektista laaditaan tuottoennuste. Tämän avulla voidaan laskea, kuinka paljon elokuvatuotantoyhtiön kassaan voidaan odottaa saatavan rahaa. Tuottoennuste on pakollinen siinä tapauksessa, että haluaa tilinpäätöksessä aktivoida jo valmiin tuotannon yhä odotettavissa olevia tuottoja. Sitä varten pitää olla laadittuna tuottoarvolaskelma, joka on ulkopuolisen tahon tekemä arvio. Tässä arviossa voidaan esimerkiksi osoittaa, että jossain maassa on kysyntää tietynlaiselle elokuvalle. Silloin kun elokuvayhtiö hakee Suomen elokuvasäätiöltä tukea, pitää hakemukseen liittää budjetti, rahoitussuunnitelma, joka sisältää laskelman omarahoitusosuudesta sekä kassavirtalaskelma. Omarahoitusosuus koostuu usein lipputulosta. Tämä tarkoittaa sitä, että omarahoitusosuus perustuu riskille: jos lipputulot jäävät odotettua alhaisemmaksi, pitää omarahoitusosuus kattaa omasta kassasta.

Elokvien valmistaminen on Suomessa pienikatteista toimintaa. Pertamo (2022) korostaa tästä syystä realististen budjettien laatimisen tärkeyttä. Mikäli budjetointivaiheessa kulut aliarvioidaan, tullaan jatkuvasti siihen tilanteeseen, että kassa on tyhjänä. Lisäksi tukia usein saadaan vähemmän kuin haetaan, joten budjetin pitää olla tarkasti laadittu huomioiden inflaation ja muut mahdolliset nousupaineet kuluihin. Elokvayhtiön talouspäällikön arjessa korostuu yhtiön maksuvalmiuden ylläpitäminen tarvittavalla tasolla. Tuet maksetaan lähes aina osissa ja useimmiten edellinen osa on ehditty käyttää ennen kuin seuraava osa tulee maksuun. Tähän tarkoitukseen elokuvayhtiöt hankkivat siltalainoja. Niiden avulla yhtiö pysyy maksuvalmiina siihen asti, kunnes seuraava maksuerä saapuu tilille.

Suomen elokuvasäätiön tuotantotuki on verovapaata (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 1 luku § 6). Useimmiten elokuvayhtiöt eivät myöskään maksa yhteisövero, koska suurella osalla yhtiöistä on verotustappioita aikaisemmilta tilikausilta ja niiden tappioiden avulla voidaan kattaa muuten maksettavaksi tuleva yhteisövero. Arvonlisäverot elokuvayhtiöt tilittävät aivan kuten muiden toimialojen yritykset. (Pertamo, 2022)

5 Johtopäätökset ja pohdinta

Työskentelen itse talousassistenttina elokuvatuotantoyhtiössä. Vaikka olen jollain tasolla ollut tietoinen elokuvayhtiön taloushallinnon ja kirjanpidon erityiskysymyksistä, on ollut mielenkiintoista paneutua aiheeseen syvemmin. Kirjanpidon peruskirjauksiin liittyen olen tiennyt eritasoisten kustannuspaikkojen käyttäytymisen, mutta erilaiset tuet eivät olleet yhtä tuttuja. Tämän opinnäytetyön avulla on ollut mahdollista ymmärtää, miten paljon työtä jokainen elokuvatuotantoon kohdistettu euro luo, niin kyseisen yrityksen talousosastolla kuin koko alalla. Elokuva-ala on ihmiskeskeinen: elokuvat ovat ihmisten tekemiä. Silloinkin kun investoidaan koneisiin ja laitteisiin, tarvitaan niille käyttäjät. Lisäksi elokuvayhtiön taloushallinnossa ei voida koskaan päästä 100-prosenttiseen automaatioon. Kirjanpidossa ja taloushallinnossa automaatio ja tekoäly perustuvat materiaalissa olevaan historiaan, mutta esimerkiksi tukien raportoinnissa historiatiedoista ei ole välttämättä apua: yhtenä vuonna jonkin tuen ehdot voivat olla yhdet ja seuraavana toiset. Näiden yksityiskohtien ymmärtämiseen tullaan tarvitsemaan ihminen, joka ymmärtää ehdot, suunnittelee kirjanpidon prosessit vastaamaan tukiehtoja ja valvoo niiden toteutusta kirjanpidossa ja taloushallinnossa.

Elokuvien rahoitukseen ja tulomuotoihin tutustuminen on saanut ymmärtämään, kuinka pienellä rahalla suomalaiset av-alan ammattilaiset saavat isoja asioita aikaan. Esimerkiksi voidaan ottaa sekä Suomessa että Yhdysvalloissa toteutettu Saturday Night Live -viihdeohjelma. Yhdysvalloissa yhden jakson budjetti on noin viisi miljoonaa dollaria, kun taas Suomessa samankokoisella budjetilla voidaan tehdä useampi kuin yksi tuotanto. (Yleisradio, 2016) Haastattelujen (Pertamo, 2022; Röhr, 2022) myötä kävi ilmi myös, että tukijärjestelmien ja -kriteerien suunnittelijat eivät välttämättä ymmärrä av-alan toimintaperiaatteita. Business Finlandin av-alan kannustinjärjestelmään tullaan

tulevaisuudessa vaatimaan isompaa kansainvälistä rahoitusta. Ideana todennäköisesti on ollut kansainvälisen toiminnan lisääminen, mutta todellisuudessa tuotantoyhtiöt saattavat joutua luopumaan kansainvälistä rahoitusta saaneensa tuotannon oikeuksista, mikäli Suomen ulkopuolelta tuleva raha on merkittävä osa kokonaisbudjetista. Tämä johtaa siihen, että tuotantoyhtiöistä tulee alihankkijoita eikä alkutuottajia eivätkä täten voi myydä valmiita elokuviaan tulevaisuudessa, mikä johtaa myynnin mahdollisuuksien kapenemiseen.

Työtä tehdessäni mieleeni tuli ideoita mahdollisista tutkimuksista ja selvityksistä, jotka sopisivat joko ammattikorkeakoulun tai ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyön aiheiksi. Koronapandemian vaikutus elokuvatuotantoyhtiöihin oli valtava. Sitä voisi tutkia esimerkiksi tarkastelemalla, miten yhtiöt ovat voineet pitää yhtiön toiminnassa pandemiasta huolimatta. Myös erityisesti pandemianjälkeisen tulevaisuuden erilaiset skenaariot ovat kiinnostavia. Elokuvatyhtiön työntekijänä mietin erityisesti tuotantojen rahoituspohjien vahvistamista, mielestäni olisi hyvä tehdä vertaavaa tutkimusta investointien vaikutuksesta: millainen vaikutus kansantalouteen tulee investoimalla av-alaan ja millainen vaikutus kansantalouteen tulee, jos investoidaan esimerkiksi teollisuuden laitehankintoihin. Henkilökohtainen uskomukseni on, että Suomessa uskotaan teollisuuden investointien olevan aina kannattavampia, mutta en ole vakuuttunut siitä, pitääkö se todella paikkansa.

Lähteet

Business Finland. (n.d.) Näin toimimme Business Finlandissa.

<https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/tietoa-meista/toimintamallimme>

Kirjanpitolaki 1336/1997.

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kirjanpitolaki>

Kirjanpitolautakunta. (2021). Kirjanpitolautakunnan yleisohje kirjanpidon menetelmistä ja aineistoista. <https://kirjanpitolautakunta.fi/-/kirjanpitolautakunnan-yleisohje-kirjanpidon-menetelmista-ja-aineistoista-20.4.2021>

Laki Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä 1146/2017. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20171146>

Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360#O2L1P6>

Lindström, J. (juontaja) (20.5.2016). Noin viikon radio. Vieraana Jaakko Saariluoma. [audiopodcast]. YLE. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-3436377>

Minilex. (n.d.). *Hyvä kirjanpitolaki ohjaa kirjanpitäjää.*

<https://www.minilex.fi/a/hyv%C3%A4-kirjanpitolaki-ohjaa-kirjanpit%C3%A4j%C3%A4>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (n.d.) Audiovisuaalinen kulttuuri.

<https://okm.fi/audiovisuaalinen-kulttuuri>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2018). Selvitys elokuvatuotantoihin kohdistuvien julkisten tukien vaikutuksista. <https://www.ses.fi/wp-content/uploads/2020/10/Selvitys-elokuvatuotantoihin-kohdistuvien-julkisten-tukien-vaikutuksista.pdf>

Pertamo, M. (2022). Haastattelu. Talouspäällikkö, MRP Matila Röhr Productions Oy.

Röhr, M. (2022). Haastattelu. Toimitusjohtaja, MRP Matila Röhr Productions Oy.

Salmi, I. (2012). *Mitä tilinpäätös kertoo?* 8. painos. Helsinki: Edita.

Seppänen, H. (2011). *Yrityksen analysointi ja tilinpäätös*. Helsinki: Kauppakamari.

Suomen elokuvasäätiö. (2021a). Ohjeet ja suositukset elokuvatuotantoyhtiöissä noudatettavista kirjanpito-, projektilaskenta- ja projektitarkastusperiaatteista. <https://www.ses.fi/wp-content/uploads/2021/11/SES-ohjeisto-kirjanpidon-ja-projektitarkastuksen-periaatteiksi-2021.pdf>

Suomen elokuvasäätiö. (2021b). Tukioppaat. <https://www.ses.fi/tuenhakijalle/tukioppaat/>

Suomen elokuvasäätiö. (2021c). Toimintakertomus 2021. <https://www.ses.fi/wp-content/uploads/2022/05/SES-toimintakertomus-2021.pdf>

Suomen elokuvasäätiö. (n.d.). Pitkien fiktioelokuvien markkinointi- ja levitystuki. <https://www.ses.fi/tuenhakijalle/tukioppaat/markkinointi-ja-levitystuki-pitkat-fiktiot/>

Suuronen, O. (2021). Suomen elokuvasäätiön historia. <https://www.ses.fi/meista/suomen-elokuvaosaation-historia/>

Tilastokeskus. (n.d.) *Tietoa tilastoista. Käsitteet. Luonnollinen henkilö*. https://www.stat.fi/meta/kas/luonnollinen_he.html

Tomperi, S. (2021a). Kirjanpito ja tilinpäätöskirjaukset (18., uudistettu painos). Edita.

Tomperi, S. (2021b). Käytännön kirjanpito (29., uudistettu painos.). Edita.

Visma. (n.d.) *Oikeushenkilö – Mikä on oikeushenkilö?*. <https://www.visma.fi/epasseli/kirjanpidon-sanakirja/o/oikeushenkilo/#:~:text=Oikeushenkil%C3%B6%20eli%20juridinen%20henkil%C3%B6%20on,tehd%C3%A4%20oikeustoimia%20ja%20esiinty%C3%A4%20tuomioistuimessa.>

**Liite 1: Haastattelu toimitusjohtaja MRP Matila Röhr Productions Oy, Marko Röhr
15.11.2022**

1. Kuvaile työurasi av-alalla pääpiirteittäin
2. Kuvaile työuraasi av-alan ulkopuolella pääpiirteittäin
3. Kuvaile yrityksesi tämänhetkinen toimintaympäristö (MRP:n organisaatio, ReelMedia, rahoittajat, muut sidosryhmät)
4. Miten kuvailisit av-alaa Suomessa? Esimerkiksi muita toimijoita. Koko, tuotantojen määrä vuodessa jne.
5. Miten MRP sijoittuu toimialaan?
6. Kuvaile rahoituksen hankintaprosesseja
7. Kuvaile elokuvan valmistusprosessia alusta loppuun
8. Mikä on av-alan tulevaisuus Suomessa?
9. Kuvaile rahoituksen tilitysprosesseja toimitusjohtajan näkökulmasta

Liite 2: Haastattelu Talouspäälikkö MRP Matila Röhr Productions Oy, Mari Pertamo 17.11.2022

1. Kuvaile työuraasi taloushallintoalalla
2. Miten av-alan taloushallinto ja kirjanpito eroaa muista tuntemistasi toimialoista?
3. Mistä tehtävistä talouspäälikön työ koostuu av-alan yrityksessä?
4. Selitä, mitä eroa elokuvatuotannossa on tuotoilla ja liiketoiminnan muilla tuotoilla? Miten eroavaisuudet näkyvät (käyttäytyvät kirjanpidossa)?
5. Milloin ja miksi elokuvasta pitää laatia tuottoennuste?
6. Milloin ja miksi elokuvatuotannosta täytyy tehdä rahoituslaskelma?
7. Kuvaile rahoituksen tilitysprosesseja taloushallinnon näkökulmasta
8. Kuvaile elokuvan valmistumisprosessia taloushallinnon näkökulmasta
9. Kuvaile tuotantoyhtiön tilinpäätösprosessia (taloushallinnon näkökulmasta)
10. Mitä huomioitavaa av-alan yrityksen taloushallinnossa on verotuksen suhteen?